

I. GENEL OLARAK GREATER BAY BÖLGESİ

a. Greater Bay Bölgesi (GBA) nedir?

Guangdong-Hong Kong-Makao Büyük Körfez Bölgesi (Büyük Körfez Bölgesi veya GBA), özel idari bölgeler olan Hong Kong, Makao ile Guangdong eyaletinin Guangzhou, Shenzhen, Zhuhai, Foshan, Dongguan, Zhongshan, Jiangmen, Huizhou, ve Zhaoqing şehirlerinden oluşan Güney Çin'in Pearl Nehri Deltası'ndaki şehir kümesini ifade eder.

Bölgenin Milli Geliri (GDP): 1,67 Trilyon USD (2019)
(Ülkeler sıralamasına girecek olursa dünyanın 12. büyük ekonomisi ;
11. Sıradaki Rusya'nın toplam GDP'si 1,69 Trilyon USD)

Bölgenin Kişi Başı Geliri: 23.300 USD (Çin ortalaması 10.839 USD)

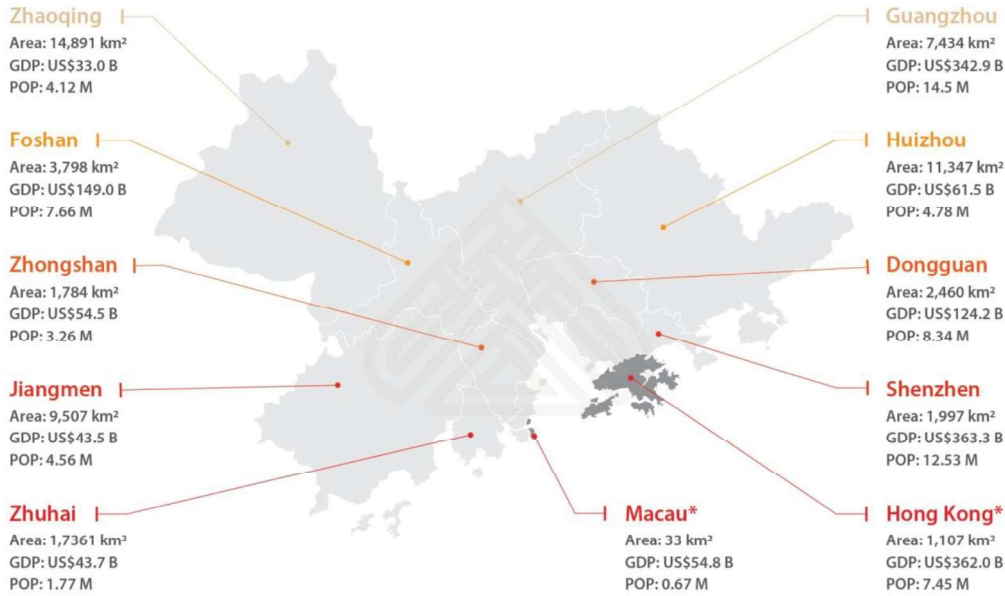
Bölgenin Nüfusu: 72,6 Milyon

Guandong Bölgesinin Çin'in Toplam Dış Ticaretindeki Payı: %33

Guandong Bölgesinin Çin'in İhracatındaki Payı: %37

Guandong Bölgesinin Çin'in GSYH'sindeki Payı: %12

Pearl River Delta Greater Bay Area

*Hong Kong and Macau are Special Administration Regions of China
Note: Statistics are as of 2018

Graphic© Asia Briefing Ltd.

b. Çin'in "Greater Bay Bölgesi Kalkınma Planı" Nedir?

Greater Bay Bölgesi Kalkınma Planı (GBA Development Plan), 13. 5 Yıllık Kalkınma Planı'nın (2016-2020) bir parçası olarak ortaya çıkmıştır. Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area İçin Geliştirme Planı'nın amacı; GBA bölgesinin kendi içindeki entegrasyonunu artırarak dünyanın en önemli ekonomik bölgelerinden biri haline getirmektir. Bu kapsamda bölgenin; "Tokyo Bay Area", "San Francisco Bay Area" ve "New York Bay Area" olarak bilinen bölgeleri geride bırakması hedeflenmektedir.

Söz konusu plan, GBA'da yer alan 9 şehir ve 2 özerk bölgenin birbirlerine *hem alt yapı hem de üst yapı olarak* entegre olmasını ve dünya çapında yüksek teknoloji, finans ve turizm bölgesi oluşmasını hedef almaktadır. Bu kapsamda, bölge içi entegrasyon için yapılan büyük alt yapı çalışmaları aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

China's Greater Bay Area

GDP of cities, Hong Kong and Macau

Üst yapı olarak ise; bölge içi insan ve sermaye kaynaklarının daha kolay hareketinin sağlanmasına yönelik düzenlemeler hedeflenmektedir.

1 Temmuz 2017'de, Devlet Başkanı Xi Jinping'in hazır olduğu törenle, Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu ile Guangdong, Hong Kong ve Makao hükümetleri arasında, Hong'daki Gba Bölgesinin kalkınmasında Guangdong-Hong Kong-Makao İşbirliğinin Derinleştirilmesine ilişkin Çerçeve Anlaşması'nı imzalanmıştır. Mezkur Çerçeve Anlaşması, işbirliğinin amaçlarını ve ilkelerini belirlemekte olup, GBA Bölgesi'nin gelişiminde kilit işbirliği alanlarını belirlemektedir.

Mezkur Anlaşmanın 1 No'lu Faslı olan "İşbirliğinin Amaçları" başlığı altında GBA Bölgesindeki işbirliğinin amacı; *"Bir ülke, iki sistem" ilkesini tam ve doğru bir şekilde uygulamak, işbirliği mekanizmasını iyileştirmek ve yenilemek, karşılıklı olarak tamamlayıcı bir işbirliği ilişkisi kurmak ve Guangdong-Hong Kong-Makao Büyük Körfez Bölgesi'nin gelişimini birlikte ileriye taşımak.*" olarak tanımlanmaktadır.

(2) No'lu fasılda yukarıda yer alan amaçlara ulaşmak için ortaya konulan hedefler belirlenmektedir. Bu kapsamdaki hedefler ise; *"Guangdong için, ülkenin reform ve açılma pilot bölgesi ve ekonomik büyümenin ana itici rolünü güçlendirmek ve teknoloji ve endüstriyel inovasyon merkezlerinin yanı sıra gelişmiş bir üretim ve modern hizmet endüstrisi üssü geliştirmek; Hong Kong için, uluslararası finans, ulaşım ve ticaret merkezleri olarak statüsünü pekiştirmek ve geliştirmek, RMB ile işlem yapılan küresel bir offshore ve uluslararası bir varlık yönetim merkezi olarak statüsünü güçlendirmek, profesyonel hizmetlerinin ve yenilikçilik ve teknoloji endüstrilerinin gelişimini teşvik etmek ve Asya-Pasifik Bölgesinde uluslararası hukuk ve uyuşmazlık çözüm hizmetleri için bir merkez kurmak; Macao için, küresel bir turizm ve eğlence merkezi olarak gelişimini ilerletmek, Çin ile Portekizce konuşan ülkeler arasında bir ekonomik ve ticari işbirliği platformu oluşturmak, ana akım ve farklı kültürlerin bir arada varoluşu olarak Çin kültürü ile diğer kültürler arasında bir değişim ve işbirliği üssü kurmak ve Makao ekonomisinin uygun şekilde çeşitlendirilmiş ve sürdürülebilir kalkınmasını teşvik etmek."* olarak sıralanmaktadır.

Akabinde ise ortak hedef olarak *"Guangdong-Hong Kong-Makao Büyük Körfez Bölgesi'ni daha dinamik bir ekonomik bölge, yaşamak, çalışmak ve seyahat etmek için kaliteli bir yaşam çemberi ve ideal bir yer olarak Anakara ile Hong Kong ve Makao arasında derinlemesine işbirliği için bir vitrin haline getirilmesi için çabalanması"* ve *"bölgenin dünya çapında birinci sınıf şehir kümesi oluşturmak için el ele verilmesi"* ortaya konulmaktadır.

(3) No'lu Fasılda yer alan "İşbirliği İlkeleri" başlığı altında 5 ilke ortaya konulmaktadır:

- Açıklık ve yenilikçilik tarafından yönlendirilmek.

Yeni bir açık ekonomi sistemini aktif olarak inşa etmek, üst düzey bir açık platformu benimsemek, yüksek standartları karşılayan ticaret ve yatırım kurallarını tanıtmak, inovasyon kaynaklarını havuzlamak, bölgedeki işbirlikçi inovasyon sistemini geliştirmek ve inovasyon ve teknolojide işbirliğini ileriye taşımak.

- Tamamlayıcı işbirliği yoluyla bir kazan-kazan durumu elde etmek.

Farklı yerlerin karşılaştırmalı avantajlarından tam olarak yararlanmak, işbirliği sistemi ve mekanizmasını yenilemek ve iyileştirmek, politika ve planlamada yakınsama ve koordinasyonu geliştirmek, Guangdong ile Hong Kong ve Makao arasında iki yönlü işbirliğini ilerletmek, bölge ve işbirliğinden kaynaklanan faydaları tüm taraflarla paylaşmak.

- Piyasa ekonomisi tarafından yönlendirilmek ve Hükümet tarafından yönetilmek. (Led by the Market, driven by the Government)

Kaynakların tahsisinde piyasanın belirleyici rolünden tam olarak yararlanmak, hükümetlerin rollerinden daha iyi yararlanmak ve bölgedeki üretim faktörlerinin ve yaşamın temel unsurlarının akışını ve etkin dağılımını kolaylaştırmak.

- Hızlı hareket etme ve pilot uygulama yaklaşımını benimseyerek ve kilit alanlarda atılımlar yapmak.

Bölgedeki reformu kapsamlı bir şekilde derinleştirmek için desteklemek, Guangdong, Hong Kong ve Makao arasında yeni bir işbirliği modeli keşfetmek, ana işbirliği bölgelerinde ve kilit alanlarda sistem ve mekanizmalara yenilik getirmek, geniş bir alan yelpazesinde işbirliğini derinleştirmek.

- Ekolojiye öncelik vermek ve yeşil kalkınmayı sürdürmek.

Şehir kümelenmesinin sürdürülebilir kalkınmasına odaklanmak, çevrenin korunmasını ve ekosistemin iyileştirilmesini güçlendirmek, yeşil ve düşük karbonlu bir üretim ve yaşam tarzının benimsenmesini ve ayrıca kentsel gelişim, yönetim ve işletme tarzını teşvik etmek ve şehir kümelenmesinin kalitesini etkin bir şekilde artırmak.

Mezkur Anlaşmanın ‘‘Temel İşbirliği Alanları’’ başlığı altında ise GBA bölgesinde 7 adet işbirliği alanı belirlenmiştir. Bu alanlar; ‘‘Altyapı bağlantısını teşvik etmek’’, ‘‘Pazar uyum düzeyini artırmak’’, ‘‘Küresel bir teknoloji ve inovasyon merkezi oluşturmak’’, ‘‘Koordineli geliştirme yoluyla modern bir endüstri sistemi oluşturmak’’, ‘‘Yaşamak, çalışmak ve seyahat etmek için ideal bir yer sağlamak üzere birlikte kaliteli bir yaşam çemberi inşa etmek’’, ‘‘Uluslararası işbirliğinde yeni güçler geliştirmek’’ ve ‘‘Büyük işbirliği platformlarının kurulmasını desteklemek.’’ olarak ifade edilmektedir.

c. GBA'nın Diğer Küresel Rakiplerine Göre Avantajları

Greater Bay Area'nın kendine özgü avantajları olup, rakip olan diğer bölgelere (Tokyo, New York, San Francisco) karşı en önemli avantajlardan birinin nüfus olduğu değerlendirilmektedir. Örneğin San Francisco Körfez Bölgesi 7,8 milyon, New York metropol alanı 20 milyonluk bir nüfusa sahipken, Tokyo Körfezi Bölgesi 44 milyon, GBA ise 72 milyonluk bir nüfusa sahiptir. Bu bakımdan GBA'daki gelişim potansiyelinin yetenekli genç ve görece büyük bir nüfusla desteklendiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Bir diğerk önemli bir avantaj ise GBA'da yer alan sektörlerin dağılımıdır. San Francisco teknoloji firmaları, New York finans dünyası, Tokyo ağır sanayi tesisleri konusunda öne çıkarken, GBA bölgesinde bu üçünün de yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda GBA'da yer alan sektörel dağılımın bölge içi entegrasyonu destekleyeceği düşünülmektedir (Hong Kong finans, Guangdong bölgesi sanayi ve high-tech). 2019 yılı itibariyle Fortune 500 firmalarından 20 tanesi GBA bölgesinde yer almakta olup, en büyükler arasında PigAn Sigorta, Tencent, Huawei ve ZTE sayılabilir. Fortune 500 listesindeki GBA firmaları aşağıdaki internet sayfasında yer almaktadır.

(http://www.cnbayarea.org.cn/english/Specials/content/post_170729.html)

d. Guangdong Bölgesinin Dış Ticareti

GBA Bölgesinin üretim üssü olan Guangdong Eyaleti sadece bu bölge için değil aynı zamanda tüm Çin ve dünya açısından önem ihtiva etmektedir. Guangdong eyaleti aynı zamanda dünyanın teknolojik merkezlerinden biri olup, birçok teknolojik üründe dünyanın en önemli üretim merkezi haline dönüşmüştür.

2020 yılında Guangdong bölgesinde yerleşik firmaların ihracatı 628 Milyar USD, ithalatı 395 Milyar USD ve toplam dış ticaret hacmi ise yaklaşık 1 Trilyon USD olarak gerçekleşmiştir.

II. ÜLKEMİZ AÇISINDAN GBA

2020 yılında Guangdong bölgesinde yerleşik firmaların, ülkemize ihracatı 4 Milyar USD, ülkemizden ithalatı 401 Milyon USD ve toplam dış ticaret hacmi ise 4.47 Milyar USD olarak gerçekleşmiştir.

Aşağıdaki tablolarda Guangdong bölgesindeki yerleşik firmalardan ülkemize yapılan ve ülkemizden Guangdong bölgesinde yerleşik firmalara yapılan ihracattaki ilk 10 ürün yer almaktadır.

Tablo 3: Guandong Eyaletinde Yerleşik Firmaların Türkiye'den İthalatındaki İlk 10 Ürün

Eyalet	GTIP	Ürün	Tutar (USD)
Guangdong	25151200	Marble&travertin...	106.037.910
Guangdong	26100000	Chromium ores&co...	21.973.165
Guangdong	28401900	Disodium tetrabo...	20.236.726
Guangdong	26011110	Non-agglomerated...	17.225.629
Guangdong	20041000	Prprd/prsrvd pot...	16.545.139
Guangdong	25280090	Othr natural bor...	15.323.557
Guangdong	52094200	Denim. cotton≥85...	10.046.678
Guangdong	69072190	Other ceramic fl...	8.719.062
Guangdong	48052400	Testliner. weigh...	8.584.936
Guangdong	48051900	Other fluting pa...	8.037.428

Tablo 4: Guandong Eyaletinde Yerleşik Firmaların Türkiye'ye İhracatındaki ilk 10 Ürün

Eyalet	GTIP	Ürün	Tutar (USD)
Guangdong	90138030	Liquid crystal d...	205.262.130
Guangdong	98040000	Articles of low ...	197.682.996
Guangdong	85176299	Other apparatus ...	87.200.672
Guangdong	84713090	Other portable d...	73.885.511
Guangdong	85014000	AC motors. singl...	72.518.111
Guangdong	84715040	Process units of...	59.679.250
Guangdong	84713010	Tablet computers	52.637.632
Guangdong	69111019	Other tableware ...	51.204.700
Guangdong	85076000	Lithium-ion elec...	47.267.416

Bu kapsamda;

- i) Yukarıda yer alan Tablo 3 ve 4'te görüleceği üzere, ülkemizden Guangdong bölgesine mermer, krom vb. gibi hammaddeler ihraç edilirken bölgede kayıtlı firmalardan ülkemize genel olarak elektronik ürünler ihraç edildiği görülmektedir. GBA bölgesinin özellikle nüfusun büyük kısmının yer aldığı Guangdong Eyaletinin toplam 1 Trilyon

USD'lik dış ticareti göz önüne alındığında ülkemiz açısından ticaret potansiyelinin yüksek olduğu,

- ii) Bunun yanı sıra GBA Bölgesinin yatırımlar açısından önemli olduğu ve söz konusu bölgeden yurt dışına gidecek doğrudan yatırımlar için ülkemizin bir alternatif olarak öne çıkabileceği,
- iii) GBA bölgesindeki tüketicilerin kişi başı geliri 23.000 USD üzerinde olup, birçok gelişmiş ülkeden daha zengin bir tüketici kitlesine ev sahipliği yapmaktadır. Bu kapsamda bölgede yerleşik nüfusun ülkemiz turizmi için büyük bir potansiyel taşıdığı,
- iv) Ülkemizin GBA bölgesindeki varlığının artırılmasını teminen iş dünyamızın bölgedeki iş dünyası kuruluşlarıyla işbirliğini artırmasının faydalı olacağı,

değerlendirilmektedir.